

Dnr KS 2013/376

Trelleborgs kommuns strategi gällande barns rättigheter

1. Inledning

Denna strategi syftar till att vägleda hur barns rättigheter ska säkerställas, såväl i beslutsfattande som i det vardagliga arbetet i Trelleborgs kommun. Strategin är av övergripande karaktär. Respektive nämnd behöver därmed ta ställning till hur strategin ska tillämpas.

Då det handlar om barns rättigheter är *barnperspektiv* och *barnets perspektiv* två centrala begrepp som alla bör känna till och kunna skilja åt.

Barnperspektiv innebär att vuxna försöker göra en bedömning av vilka konsekvenser som ett beslut får för barn och unga.

Barnens perspektiv innebär däremot att barnen själva blir tillfrågade och får bidra med synpunkter och förslag.

I denna strategi beskrivs relevanta utgångspunkter på global, nationell samt lokal nivå (avsnitt 2). Därefter, i avsnitt 3, beskrivs förslag till åtgärder med utgångspunkt från den nationella strategin som syftar till att stärka barns rättigheter.

2. Strategins utgångspunkter

Här nedan beskrivs de utgångspunkter som ligger till grund för Trelleborgs kommuns strategi.

- FN:s barnkonvention
- Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232)
- Trelleborgs kommuns vision, verksamhetsidé och strategiska inriktningar
- Trelleborgs kommuns värdegrund – öppenhet, respekt, ansvar (ÖRA)

FN:s barnkonvention

FN:s barnkonvention omfattar alla medborgare i åldern 0-18 år. År 1989 antog FN barnkonventionen, och 1990 ratificerades den i Sverige. Trelleborgs kommun fattade år 2001 beslut om att arbeta i enlighet med barnkonventionens intentioner.

De fyra huvudprinciperna i barnkonventionen:

Barnkonventionen består av 54 artiklar, varav artikel 2, 3, 6 och 12 kallas för de fyra huvudprinciperna. Alla övriga artiklar ska därför betraktas med huvudprinciperna "som glasögon".

- *Artikel 2* slår fast att alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- *Artikel 3* anger att det är barnets bästa som ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet.
- *Artikel 6* säger att varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas.
- *Artikel 12* innebär att barnet har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör honom eller henne. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Sammantaget ger FN:s barnkonvention uttryck för att barns rättigheter ska respekteras och värnas. Barn är kompetenta, lever här och nu samtidigt som de är framtiden.

Eftersom medborgare under 18 år inte har rösträtt är det särskilt angeläget att barn och unga blir lyssnade på och ges möjlighet att påverka frågor som rör dem.

Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige

Strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige, (prop. 2009/10:232) utgörs av nio principer:

1. All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.
2. Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.
3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
4. Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken.
5. Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.

6. Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.
7. Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.
8. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut som rör barn.
9. Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

Trelleborgs kommun

Vision, verksamhetsidé och inriktningsmål

Såväl FN:s barnkonvention som den nationella strategin, vilken syftar till att stärka barnets rättigheter, kan relateras till Trelleborgs kommuns vision, verksamhetsidé, strategiska inriktningar och inriktningsmål.

Vision

"Trelleborgs kommun ska vara en framgångskommun med hög livskvalitet och en långsiktigt hållbar tillväxt"

Verksamhetsidé

"Vi ska i nära dialog med kommunmedborgarna, utifrån våra gemensamma resurser, erbjuda trygghet och god service i livets olika skeenden i ett hållbart samhälle."

Strategiska inriktningar och inriktningsmål

Livskvalitet, arbete och långsiktig hållbar tillväxt utgör Trelleborgs kommuns strategiska inriktningar. Kopplat till dessa finns fem inriktningsmål. Ett av dessa mål har ett uttalat fokus på just barn och ungdomar:

"Trelleborgs kommun ska verka för att alla barn och ungdomar stimuleras och erbjuds rätt förutsättningar för att lyckas i vuxenlivet."

ÖRA - Trelleborgs kommuns värdegrund

Trelleborgs kommuns värdegrund, ÖRA, står för *öppenhet, respekt och ansvar* och beskriver vilka värderingar och synsätt som ska råda bland kommunens medarbetare.

Värdegrunden är en viktig utgångspunkt i allt arbete som utförs, oavsett om det är barn eller vuxna som berörs.

3. Åtgärder i Trelleborg

Här följer en beskrivning av förslag till olika åtgärder relaterade till principerna i den nationella strategin, omformulerade utifrån kommunens ansvar och uppgifter.

Då denna strategi är av övergripande karaktär ansvarar varje nämnd för att, med denna strategi som utgångspunkt, se över och utveckla sitt arbete med syftet att säkerställa att barns rättigheter tas tillvara. Det gäller såväl det vardagliga arbetet som vid strategiska beslut.

Ärenden som på ett indirekt eller direkt vis rör barn hanteras inom flertalet av kommunens olika verksamheter. Därmed behövs olika tillvägagångssätt beroende av vilka slags frågor och/eller verksamheter det rör sig om.

Barnkonventionssamordnaren är en resurs då det t.ex. handlar om förankring av denna strategi, utbildningsinsatser, lokalt nätverk och uppföljning.

Strategin revideras en gång per mandatperiod.

1. Beslut som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.

- Vid alla kommunala beslut ska barns rättigheter beaktas, på ett så tidigt stadium som möjligt.
- Av beslutsunderlag ska det framgå om det aktuella beslutet berör barn, hur barn i så fall bedöms påverkas av beslutet samt, i förekommande fall, hur barns bästa beaktats. För detta ändamål finns barnchecklistan som ett stöd och verktyg.
- Barnperspektivet ska vara tydligt framträdande i kommunens ordinarie styrdokument.

2. Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.

- Barns fysiska och psykiska välbefinnande ska alltid beaktas
- Kommunens verksamheter har ansvar för att uppmärksamma och förhindra våld mot barn. En särskilt viktig roll har de verksamheter som i det vardagliga arbetet kommer i kontakt med barn och föräldrar.

Gott exempel: Barngruppen Lejonet som har stödgruppsverksamhet för barn som lever i hushåll där det förekommer missbruk. Socialförvaltningen ansvarar för denna gruppverksamhet.

3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.

- I all verksamhet som berör barn ska barns inflytande säkerställas. Barn ska ges möjligheter att uttrycka sina åsikter. Barns åsikter ska tillmätas betydelse relaterat till barns ålder och mognad.

- Barns åsikter ska få påverka beslut, insatser och verksamheter.
- I enlighet med kommunstyrelsens beslut i april 2013 ska ett ungdomsforum inrättas, i vilket ungdomar i åldern 13-19 år kommer att ingå. Ungdomsforumet kommer bl.a. att fungera som remissinstans.
- Verksamheter har också ett ansvar i att se till att olika grupper av barn kommer till tals. T.ex. att underlätta för barn med funktionsnedsättning att uttrycka sina åsikter.

Gott exempel: Nya rutiner för barns och ungas inflytande i samhällsplanering. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att driva arbetet.

4, 5. Barn och föräldrar ska få kunskap om barns rättigheter och vad de innebär i praktiken. Föräldrar ska erbjudas stöd i sitt föräldraskap.

- Sedan 2011 är barnkonventionen inskriven i den svenska läroplanen. Förutom förskola/skola har även övriga verksamheter som arbetar med barn, unga och föräldrar ett särskilt ansvar då det handlar om att informera såväl barn som föräldrar om barns rättigheter.
- Föräldrar som har önskemål ska erbjudas stöd i sitt föräldraskap, t.ex. genom information eller utbildning.

Gott exempel: Ungdomsenheten sprider information på sina fritidsgårdar om barnkonventionen. Fritidsförvaltningen ansvarar för ungdomsenheten.

Goda exempel: Föräldrastödsprogrammen Småbarnsliv, COPE och Effekt som Bildningsförvaltningen ansvarar för. Socialförvaltningen arbetar med KOMET.

6. Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.

- Kontinuerlig utbildning av samtliga ledamöter som ingår i nämndernas arbetsutskott samt utbildning av samtliga nämndssekreterare
- Utbildning av nyckelpersoner inom förvaltningarna.
- I övrigt kan utbildning genomföras efter inventering av vilka utbildningsbehov som finns.
- Information ska rutinmässigt ges till nyanställda om barnkonventionen och om denna strategi.

7. Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.

- Det lokala barnkonventionsnätverket, som utgörs av kontaktpersoner från respektive förvaltning är en plattform för erfarenhetsutbyte i barnrättsfrågor. Barnkonventionssamordnaren sammankallar detta nätverk.
- Med barnets bästa som utgångspunkt ska samverkan ske mellan olika verksamheter i kommunen samt även med andra aktörer när så behövs.

Gott exempel: USSP – samverkan mellan ungdomsenheten, skolan, socialtjänsten och polisen. Syftet är bl.a. att förebygga drogmissbruk och annat normbrytande beteende, t.ex. skolk.

8. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut som rör barn.

- Resultatet från bl.a. Region Skånes folkhälsoenkät 2012 utgör ett omfattande underlag. I syfte att följa upp hur barns och ungas levnadsvillkor utvecklas över tid, är det angeläget att Trelleborgs kommun även framöver deltar i regionala folkhälsoundersökningar.
- Utöver regelbundna kartläggningar av olika slag har även personal som arbetar med barn, unga och föräldrar kunskap om barns/ungas levnadsvillkor. Det är angeläget att denna kunskap tas tillvara.

Ett gott exempel: Arbetsmarknadsförvaltningens handbok gällande barnperspektiv vid handläggning av försörjningsstöd.

9. Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

- Sedan 2004 har ett barnbokslut sammanställts varje år. Hur denna strategi följs kommer att redovisas i barnbokslutet.
- Barnchecklistans användning ska följas upp, genom att rutinmässigt dokumenteras i nämndsprotokoll eller motsvarande. Omfattningen av barnchecklistans tillämpning följs upp via barnbokslutet.
- Barnperspektivet ska även uppmärksammas i övriga redovisningar och rapporter, t.ex. årsredovisningar.

4. Om du vill veta mer

Om barns rättigheter:

Barnombudsmannen

www.barnombudsmannen.se

Bris

www.bris.se

Partnerskapet för barns rättigheter i praktiken. Trelleborgs kommun har varit med i partnerskapet sedan 2004.

www.barnkonventionen-partnerskapet.se

Rädda barnen

www.rb.se

SKL:s vägledning gällande barnrättsarbete

www.skl.se/vi_arbetar_med/demos/demokratiutveckling/mr/vagledning

UNICEF – fakta om barnkonventionen

www.unicef.se/barnkonventionen

UD INFO- skrift: Mänskliga rättigheter. *Konventionen om barnets rättigheter*. UD 05. 059, 2006. Skriften kan laddas ner eller beställas på

www.regeringen.se

Om barns och ungas hälsa:

Folkhälsoinstitutet:

www.fhi.se

Resultat från Region Skånes folkhälsoenkät barn och unga:

[http://www.trelleborg.se/sv/kommun-politik/sa-arbetar-vi-med/folkhalsa/fakta-och-statistik-/](http://www.trelleborg.se/sv/kommun-politik/sa-arbetar-vi-med/folkhalsa/fakta-och-statistik/)